

BENGT LUNDBERG

SILENT RIDER
AV JONAS HOLLANDER

Han tjarar inte precis håll i huvudet på dig, bergsguiden Silent Rider, eller Bengt Lundberg som han egentligen heter. För drygt tjugo år sedan gjorde han det som du och jag borde gjort för länge sedan – packade bilen full av leksaker och flyttade till Alperna.

Österrikes enda svenska bergsguide kliver in i den folktomma restaurangen på hotell Riederalm, alldeles bredvid äggliften och bikeparken i Leogang, iförd en giftgrön jacka med påsydda tygmärken med hans egna företagsloggor och förstås, ett UAIGM-märke. En liten glittrande pärla blänker till i näsan och en stickad mössa

är nerdragen över det långa håret. Det är i mitten av juni men kunde lika gärna varit i början av oktober: knappt tio grader ute och Österrike är mitt inne i något som känns som en monsunperiod, det regnar så att floderna svämmar över och TV-nyheterna har extrasändningar om eländet. Leogangs sommardragplåster, bikepar-

ken, har tvingats stänga på grund av all nederbörd. De natursköna vandringarna och cykelturerna regnar bort och jag har inte ens sett de kringliggande bergstopparna sedan jag kom hit för tre dagar sedan. Bengt slår sig ner, beställer in en juice och tackar med en omiskännlig österrikisk accent, "dan-ke".

Bengt Lundberg bor i nästa dal, närmare bestämt i Maishofen, inte långt från Zell am See där han driver en av de två guidefirmor som organiserar sommaraktiviteter i bergen och på floderna, Adventure Service OEG, tillsammans med kollegan Franz Oberlader. Franz är vintertid chef för en av skidskolorna i Zell

Bergsguides-Bengt på Kitzsteinhorn, april 2009. Höger: Balett-Bengt 'in action' på det glada 70-talet.

"JAG TROR JAG HADE NÅGON SLAGS KON-TAKT MED POLISEN VARJE VECKA I BÖR-JAN", FLINAR BENGT.

tydligt att svängremmen har dragits åt", berättar han. Svackan skall dock visa sig vara tillfällig. När vi i början av hösten talas vid på telefon har han haft fullt upp från mitten av sommaren och framåt. "I augusti trodde jag att jag var på väg att bli utbränd. Så körigt var det."

LAGENS LÅNGA ARM

Adventure Services är numera väl etablerade men så har det inte alltid varit. För 22 år sedan packade han en Transit-buss med några gummibåtar, cyklar och lite klätterprylar och körde glad i hågen ner till Zell am See för att sätta igång sin lilla business. Det var väl ingen konst att börja guida och erbjuda olika former av mer eller mindre äventyrliga aktiviteter? Det var i och för sig ingen annan som gjorde det just då ...

Men riktigt så lätt var det nu inte för en svensk att starta verksamhet i Österrike på den tiden. "Jag tror jag hade någon slags kontakt med polisen varje vecka i början", flinar Bengt. "De ville se tillstånd, examina, papper med stämplat och allt annat som jag inte hade." Lösningen blev så småningom att samarbeta med en infödd bergsguide med alla papper i ordning som kunde "fronta" mot myndigheterna.

När Adventure Services under sena 80-talet började lansera olika äventyrspaket, framförallt till svenska resenärer som åkt till Zell am See för sommarskidåkning på Kitzsteinhorn i Kaprun, fanns helt enkelt inga som erbjöd den typen av tjänster. "Det var precis som den gamla nidsbilden av gamla bergsguides som sitter på en bänk och röker pipa och väntar på att det skall dyka upp några kunder", berättar han. Bengt var faktiskt först i Zell am See och antagligen i hela Österrike med sina påhitt, låt vara att det kanske gick lite okonventionellt till i början... som när han med mycket begränsad erfarenhet och en i Sverige inköpt liten gummibåt skulle reka lämplig rafting tillsammans med en testpatrull rekryterad från Zell am Sees partyställe nummer ett: Crazy Daisy.

Lite senare började i Österrike, liksom i Sverige, EU-regler att gälla vilket gjorde att det plötsligt öppnades möjlighet för icke-österrikare att komma in på den obligatoriska utbildningen för vandringsguides. Skall man kommersiellt guida vandrare i Österrike måste man förstås ha papper på att man är utbildad vandringsguide plus ha gått en kurs i hur man driver företag. "Att vandra här är inte svårt men att bli vandringsguide - det är det som är svårt", skrattar Bengt.

FRÅN BALETT TILL BERG

Vandring och rafting är nog kul men det var skidåkning som från början var anledningen till att Silent Rider (han fick smeknamnet av en bekants bekant som undrade om den där killen aldrig sa något. Bengt tyckte det passade bra och kommer att använda smeknamnet i sin marknadsföring framöver) packade sin buss och flyttade till Alperna. Under uppväxten i Källtorp i Göteborg var han halvhjärtad skidintresserad, det var mer hockey och gymnastik som gällde. Intresset vaknade under en påsk i Geilo i Norge när han såg Volvo Ski Team, ett freestyle-uppväxningsteam som under 80-talet åkte runt och gjorde volter och allehanda trix på skidor. "Kul", tänkte Bengt som åkte raka vägen hem till Adams sport och investerade i ett par jättelånga balettstavar och ett par matchande Roy-balettsskidor (du minns kanske de där som när man satte samman skidorna bildade orden "ROY HOT"), utrustningen kompletterades med ett par Hanson-pjäxor som lackades röda och en amerikansk bok om freestyle-åkning. Sedan var det bara att börja träna.

Efter ett tag bar det av till ett Salomon Freestyle Camp i Tignes där tränaren hette Stefan Engström (då balettåkare, senare mer känd som puckeldito och grundare av

am See och Bengt driver sin andra guide-firma, High Up Alpinsport som inriktar sig helt på skidåkning i närområdet och längre bort. Den enda konkurrenten om sommarturisterna startades av ett par tidigare medarbetare.

Just för tillfället är vädret långt ifrån perfekt för sommarturism och jag undrar om det betyder att det är lugnt på jobbfronten. "Inte just idag, vi körde rafting med 120 stycken 17-18 åringar från brittiska armén i förmiddags", berättar Bengt. "Det är någon slags rekryteringsgrej, de vill visa att man kan ha kul i armén också." Men det har varit en tuffare vår än vanligt på grund av lågkonjunkturen, det märks

Silent Rider i Leogang,
juni 2009.

klädmärket Peak Performance). Det var meningen att Bengt skulle vara i Tignes en vecka men det slutade med att han blev kvar en månad.

Efter hemkomsten ställde han upp i en nationell baletttävling på en av Stockholms soptippar och blev sjua. Några veckor senare vann han sin första tävling i Uppsala. "Då kände jag att det var en sport som passade mig bra", berättar han leende. De första åren av 80-talet kretsade mycket kring freestyle och balett, Bengt blev sportens allra första svenska mästare 1983, sommardid förlades en stor del av träningen till glaciärerna i Kaprun och Hintertux. "Det var träna, träna, träna och för att få ihop det ekonomiska jobbade jag en del åt reserangörerna Lapiste och We-ski". 1986 la han så balettskidorna på hyllan och började plugga på Bosöns idrottsfolkshögskola. Det var nu han började tänka ut det som senare

skulle utvecklas till Adventure Services.

UNDERGROUND SKIDSKOLA

Det går att starta skidskola i Österrike, förutsatt att man har adekvat skidlärarutbildning, har tagit en nyföretagarkurs, har ett fysiskt kontor och har en samlingsplats där eleverna kan samlas inför dagens skola. På Österrikes skidorter finns det som regel inga samlingsplatser tillgängliga för nya skidskolor. När Bengt drog igång hade han naturligtvis ingetdera.

Fritt inspirerad av W. Timothy Gallweys bok *The Inner Game of Tennis*, ville han lära människor bli bättre skidåkare på helt nya sätt. Att arbeta i någon av de befintliga skidskolorna eller starta en egen var inte att tänka på. Att köra svartskidskola är inte populärt någonstans så Bengt kallade istället sin skidskola för "Ski Clinique". "Egentligen körde jag svart ... men jag gjorde det med de lokala skidskolornas

goda minne eftersom jag egentligen inte snodde några kunder från dem. Dessutom kunde jag inte precis gömma mig: vi hade stora speglar uppsatta i backen så att deltagarna kunde se sig själva – det här var innan man började använda video", berättar Bengt.

Konceptet var definitivt nyskapande och blev relativt populärt. Så nyskapande att Bengt en dag blev uppringd och inbjuden att hålla föredrag för de "riktiga" österrikiska skidlärarna på ett stort konvent. "När det var dags var jag ordentligt nervös, men jag gick iallafall ut hårt med att säga att: 'det ni gör är värdelöst!'. Det är ingen överdrift att säga att Bengt rörde runt lite i den traditionstyngda österrikiska skidlärargrytan.

FLEST SKIDDAGAR VINNER

Idag är Bengt Lundberg helt rotad bland de österrikiska bergen och har alla papper i ordning. Efter vandringsutbildningen undersökte han om det möjligen inte skulle kunna gå för sig att bli bergsguide också. Och, jo, med de nya reglerna skulle det nog kunna gå för sig. Efter hård gallring och fem års utbildning och praktik är han sedan 2003 dessutom officiellt en riktig bergsguide, en av cirka 50 yreksverksamma i Salzburgland. Den första och hittills enda svensk som gått den österrikiska kursen.

Det var snön och skidåknningen som en gång lockade Bengt till Österrike och det är fortfarande snön som lockar. Sommarens Adventure Services är för all del en betydligt större verksamhet (totalt jobbar sju-åtta man under högsäsong) än vinterns High Up, där Bengt bedriver vinteraktiviteterna. Men det är ingen tvekan om att det är på skidor han helst vill vara. I vintras blev det ungefär 150 skiddagar i bergen kring Zell am See och på mer exotiska platser i världen.

Favoriterna då? Jag frågar vad han rekommenderar om jag skulle kliva in på kontoret en perfekt vinterdag och vill att han skall slå mig med häpnad för de cirka 2500 kronorna som är dagsarvodet för en grupp om max sex personer. "En freeride-runda till Maria Alm, där jag kan visa min 'Kanadaskog' och vi kan åka lite 'kuddar'. Eller, köra några långa skogsåk i Saalbach/Hinterglemmområdet. Eller, om du inte har något emot att gå lite själv på stighudar kan vi ta en sväng upp till Lengau, längst in i Hinterglemm."

Alla tre låter som utmärkta förslag, särskilt när jag tittar ut på den grå junihimlen och på de små floderna av regnvatten som forsar nerför berget. Det är dagar på snö som räknas. ●

